

● در سایهٔ مارسل پروست

● دکتر شهلا حائری

● چاپ اول — ۱۳۸۵

● ۲۴۰ صفحه — قطع رقعی

● نشر قطره — ۲۴۰۰ تومان

مدتها بود که منتظر بودیم که کتاب «در سایهٔ مارسل پروست» منتشر شود. و سرانجام در اولین روزهای نمایشگاه کتاب توسط نشر قطره به دوستان مارسل پروست هدیه شد. تاکنون در مورد پروست چندین مقاله و یکی دو کتاب به فارسی ترجمه شده بود. اما کتاب مورد بحث تالیف یک نویسندهٔ ایرانی است که کارشناس مارسل پروست است.

دکتر شهلا حائری در مقدمه بسیار مفصل و دقیق خود طرحی کلی از زندگی پروست و وجوه گوناگون نویسندگی او را به ما نشان می‌دهد. و در بخشی از مقدمه چنین می‌نویسد: «اما اعجاز مارسل پروست در قدرت کلام و جسارتش است. نیروی کلام و زیبایی نثر شعرگونهٔ او وصف‌ناشدنی است. آمیختگی کلام و معنا موسیقی و آهنگی نظم‌گونه به رمان داده است و به همین جهت نیز توصیه می‌شود که جستجو با صدای بلند خوانده شود. استعارات، تشبیهات، پیچ و تاب‌های کلام سبکی منحصر به فرد و شعریتی اعجازانگیز می‌آفریند که به دشواری قابل ترجمه است. سبک و کلام خاص نویسنده مانند سمس علی بابا درها را می‌گشاید و به دنبال حقیقت می‌رود.

پروست پرومته‌ای است که خطر می‌کند، در پی آتش می‌رود و جاننش را نیز در این راه می‌نهد. وفاداری و صداقتی که این نویسنده در بیان و ابراز خصوصی‌ترین و نهفته‌ترین احساسات و حسیات آدمی به خرج داده است مبهوت‌کننده و تحسین‌برانگیز است. با سحر و

۲۱۰

حادثوی کلام درهای حقیقت ممنوعه را می‌گشاید تا گنج‌های ناگفته و نهفته روان آدمی را در برابر چشمانمان نمایان و عریان کند. بدین سان است که گفته‌اند انسان‌ها بر دو دسته‌اند: کسانی که در جستجوی زمان از دست رفته را خوانده‌اند و کسانی که از آن محروم مانده‌اند. آگاهی به حقایقی که در این زمان آمده است انسان را به درکی دیگر رهنمون می‌گردد و آنان که با این اثر دمخور و یک دل گشته‌اند پس از خواندن آن دگرگون شده، دنیا را با نگاه دیگری می‌نگرند. جهانی که مارسل پروست در برابر چشمانمان می‌گسترده، جهان واقعیت‌های صریح و بی‌پرده است، جهانی سنگت‌انگیز که دیگر به سختی می‌توانیم از آن به در آییم.

کتاب «در سایه مارسل پروست» در هفت فصل تنظیم شده است. دکتر حائری در فصل اول به «سبک و ساختمان زمان در جستجوی زمان از دست رفته» می‌پردازد. سپس مسأله «زمان» و در فصل‌های سوم و چهارم به «شخصیت‌های زمان» و «من اجتماعی و من حقیقی» را مورد تحلیل قرار می‌دهد. در فصل سوم «هنر» را در کل زمان باز می‌نماید و آفرینش هنری پروست در ابعاد گسترده‌تری نشان می‌دهد. فصل ششم به «عشق و دلدادگی» و مهمترین فصل یعنی هفتم به «بازتاب هزار و یک شب» در زمان در جستجوی، «پرداخته شده که بسیار خواندنی و جالب توجه است.

در پایان کتاب زندگی‌نامه کوناھی از پروست به همراه کتابشناسی آثار پروست و تصاویری از زندگی وی آمده است.